

CUESTION LXIV.

De annexis matrimonio, et primo de debiti redditione.

Consequenter considerandum est de annexis matrimonio, et primò de debiti redditione; secundò de pluralitate uxorum; tertio de bigamia; quartò de libello repudii; quintò de filiis illegitimè natis Circa primum quæruntur septem: 1 Utrùm alter conjugum teneatur alteri debitum reddere. — 2º Utrùm debeat aliquando reddere non poscenti. — 3º Utrùm liceat muliere menstruatae petere debitum. — 4º Utrùm mulier menstruata debeat reddere debitum petenti. — 5º Utrùm vir et uxor in hoc sint æquales. — 6º Utrùm unus sine consensu alterius possit votum emittere, per quod redditi debiti impediatur. — 7º Utrùm tempus impediatur debiti petitionem. — 8º Utrùm petens tempore sacro peccet mortaliter. — 9º Utrùm reddere teneatur tempore festivo. — 10º Utrùm nuptiæ certis quibusdam temporibus interdicti debeant.

ARTICULO I. — Utrùm alter conjugum teneatur alteri ad redditionem debiti.

Ad primum sic proceditur. 1. Videtur quòd alter conjugum non teneatur alteri ad redditionem debiti ex necessitate præcepti. Nullus enim prohibetur à sumptione Eucharistiæ propter hoc quòd præceptum implet. Sed ille qui uxori debitum reddit, non potest carnes Agni edere, ut Hieronymus in littera (Sent. IV, dist. 32) dicit. Ergo reddere debitum non est de necessitate præcepti.

2. Præterea, quilibet potest licitè abstinere ab his quæ sunt sibi nociva in persona. Sed aliquando reddere debitum poscenti esset personæ nocivum, vel ratione infirmitatis, vel ratione solutionis jam factæ. Ergo videtur quòd licitè possit debitum poscenti negari.

3. Præterea, quicumque facit se impotentem ad faciendum id ad quod ex præcepto tenetur, peccat. Si ergo aliquis ex necessitate præcepti tenetur ad reddendum debitum, videtur quòd peccet, si jejunando, vel aliàs corpus suum attenuando impotentem se reddat ad debiti solutionem, quòd non videtur verum.

4. Præterea, matrimonium, secundùm Philosophum (Ethic. lib. VIII, cap. 12), ordinatur ad procreationem prolis, et educationem, et iterùm ad communica-

tionem vitæ. Sed lepra est contra utrumque matrimonii finem, quia cum sit morbus contagiosus, mulier non tenetur cohabitare viro leproso; similiter etiam morbus ille frequenter transmittitur ad prolem. Ergo videtur quòd viro leproso uxor debitum reddere non teneatur.

Sed *contra*, sicut servus est in potestate domini sui, ita et unus conjugum in potestate alterius, ut patet (I. Corinth. VII). Sed servus tenetur ex necessitate præcepti domino suo debitum servitutis reddere, ut patet (Rom. XIII, 7): *Reddite omnibus debitum, cui tributum, tributum, etc.* Ergo et unus conjugum ex necessitate præcepti tenetur alteri debitum reddere.

Præterea, matrimonium est ordinatum ad fornicationem vitandam, ut patet (I. Corinth. VII). Sed hoc non posset per matrimonium fieri, si unus alteri non teneretur debitum reddere, quando concupiscentiâ infestatur. Ergo reddere debitum est de necessitate præcepti.

Conclusio. *Cum sacrum conjugium institutum sit ut vitetur fornicatio et ut liberis opera detur, tenentur conjuges ad debitum sibi mutuo reddendum, quatenus utriusque incolumitas id patitur, alioquin non debiti petitio, sed injusta exactio est.*

Respondeo dicendum quòd matrimo-

nium principaliter est institutum in officium naturæ. Et ideò in actu ipsius servandus est naturæ motus secundùm quem nutritiva non ministrat generativæ, nisi illud quòd superfluit ad conservationem individui; quia hic est ordo naturalis, ut priùs aliquid in seipso perficiatur, et postmodùm alteri de perfectione suâ communicet: et hic est etiam ordo charitatis, quæ naturam perficit. Et ideò cum uxor in viro potestatem non habeat, nisi quantum ad generativam virtutem, non autem quantum ad ea quæ sunt de conservatione individui ordinata, vir tenetur uxori debitum reddere in is quæ ad generationem prolis spectant, salvâ tamen priùs personæ incolumitate (1).

Ad *primum* ergo dicendum, quòd aliquis implens aliquod præceptum potest reddi inhabilis ad aliquod sacrum officium exequendum; sicut iudex qui hominem ad mortem condemnat, præceptum implens, irregularis efficitur. Similiter etiam ille qui præceptum implens debitum solvit, redditur ineptus ad divina officia exequenda, non quòd ille actus sit peccatum, sed ratione carnalitatis illius actûs. Et sic, secundùm quòd Magister dicit (Sent. IV, dist. 32), Hieronymus loquitur tantùm de ministris Ecclesiæ, non autem de aliis, qui sunt suo iudicio relinquendi; quia possunt et ex reverentia dimittere, et ex devotione sumere corpus Christi absque peccato.

Ad *secundum* dicendum, quòd uxor non habet potestatem in corpus viri, nisi salvâ consistentiâ personæ ipsius, ut dictum est (in corp. art.). Unde si ultra exigat, non est petitio debiti, sed injusta exactio; et propter hoc vir non tenetur ei satisfacere.

Ad *tertium* dicendum, quòd si aliquis reddatur impotens ad debitum solvendum ex causâ ex matrimonio secuta, putâ cum prius debitum reddidit, et est impotens ad debitum solvendum, ulterius mulier non habet jus petendi, et in petendo ulterius se magis meretricem quàm conjugem exhibet. Si autem reddatur impotens ex alia causa; si illa est licita, sic iterùm non tenetur, non potest mulier exigere; si verò illicita est, tunc peccat; et peccatum uxoris, si propter hoc in fornicatio-

(1) Unde Apostolus (I. Cor. VII): *Uxori vir debitum reddat, similiter autem et uxor viro; mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir: similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier.*

nem labatur, aliquo modo sibi imputatur. Et ideò debet, quantum potest, dare operam ut uxor contineat.

Ad *quartum* dicendum, quòd lepra solvit sponsalia, sed non matrimonium. Unde etiam uxor viro leproso tenetur reddere debitum; non tamen tenetur ei cohabitare; quia non ita citò inficitur ex coitu, sicut ex frequenti cohabitatione. Et quamvis generetur infirma proles, tamen melius est ei sic esse quàm penitus non esse.

ARTÍCULO II. — Utrùm vir teneatur reddere debitum uxori non petenti.

Ad secundum sic proceditur. 1. Videtur quòd non teneatur vir debitum reddere uxori non petenti. Præceptum enim affirmativum non obligat nisi ad tempus determinatum. Sed tempus determinatum solutionis debiti non potest esse nisi quando petitur. Ergo aliàs solvere non tenetur.

2. Præterea, de quolibet debemus præsumere meliora. Sed melius est etiam conjugibus continere quàm matrimonio uti. Ergo nisi expressè debitum petat, debet vir præsumere quòd ei placeat continere; et sic non tenetur debitum ei reddere.

3. Præterea, sicut uxor habet potestatem in virum, ita dominus in servum. Sed domino non tenetur servus servire, nisi quando sibi ab ipso imperatur. Ergo nec vir tenetur uxori reddere debitum, nisi quando ab ea exigitur.

4. Præterea, vir potest aliquando uxorem exigentem precibus avertere ne exigat. Ergo multò magis potest non reddere, si non exigat.

Sed *contra*, in redditione debiti medicamentum præstat contra uxoris concupiscentiam. Sed medicus, cui infirmus est commissus, tenetur morbo ejus subvenire, etiamsi ipse non petat. Ergo vir uxori non petenti tenetur debitum reddere.

Præterea, prælatus tenetur correctionis remedium contra peccata subditorum adhibere, etiam eis contradicentibus. Sed redditio debiti est in viro ordinata contra peccata uxoris. Ergo tenetur vir uxori de-

bet, sed vir: similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier.

bitum reddere quandoque, etiam non petenti.

Conclusio. *Cum natura mulieres sint verecundæ, ita ut non audeant petere debitum à viris sibi præstari, tenetur vir, etiam uxori non petenti, debitum reddere, si aliquo signo id eam velle perciperit.*

Respondeo dicendum quòd petere debitum contingit dupliciter: uno modo expressè, ut quando verbis invicem petunt; alio modo interpretativè, quando scilicet vir percipit per aliqua signa quòd uxor vellet sibi debitum reddi, sed propter verecundiam tacet; et ita etiamsi non expressè petat verbis debitum, tamen vir tenetur reddere, quando aliqua signa in uxore apparent voluntatis reddendi debiti.

Ad *primum* ergo dicendum, quòd tempus determinatum non est solùm quando petitur, sed quando timetur ex aliquibus signis periculum (ad quod vitandum ordinatur debiti redditio) nisi tunc reddatur.

Ad *secundum* dicendum, quòd vir potest talem præsumptionem habere de uxore quando in ea contraria signa non videt; sed quando videt, esset stulta præsumptio.

Ad *tertium* dicendum, quòd dominus non ita verecundatur à servo petere debitum servitutis, sicut uxor à viro debitum conjugii. Si tamen dominus non peteret vel propter ignorantiam, vel alia de causa, nihilominus servus teneretur implere debitum, si periculum immineret. Hoc enim est *non ad oculum servire*, quòd Apostulus servis mandat (Ephes. VI, et Coloss. III) (1).

Ad *quartum* dicendum, quòd non debet vir uxorem avertere ne petat debitum, nisi propter rationabilem causam; et tunc etiam non debet cum magna instantia averti, propter pericula imminencia.

ARTÍCULO III. — Utrum liceat mulieri menstruatæ debitum conjugale petere.

Ad *tertium* sic proceditur. 1. Videtur quòd non liceat mulieri menstruatæ debi-

(1) Nempe ad Ephes. VI, 6: *Non ad oculum servientes quasi hominibus placentes*, ut et Coloss. III, 22 iisdem verbis.

(2) Sic enim Levit. XV, 15.

tum conjugale petere. Sicut enim in lege mulier menstruatæ erat immunda, ita et vir seminis fluxum patiens (2). Sed vir seminifluus potest debitum petere. Ergo pari ratione et mulier menstruatæ.

2. Præterea, major infirmitas est lepra quàm passio menstruorum, et majorem ut videtur corruptionem causat in prole. Sed leprosa potest debitum petere. Ergo, etc.

3. Præterea, si menstruatæ non licet petere debitum, hoc non est nisi ratione defectus qui temetur in prole. Sed si mulier sit sterilis, non timetur talis defectus. Ergo videtur quòd saltem sterilis menstruatæ possit petere.

Sed *contra* (Levit. XVIII): *Ad mulierem quæ patitur menstruum non accedes*: ubi Augustinus: « Cum sufficienter prohibuisset, hic etiam repetit ne fortè in superioribus videretur figurativè accipiendum. »

Præterea (Isaiæ, LXIV): *Omnes justitiæ nostræ quasi pannus menstruatæ*; ubi Hieron.: « Tunc viri abstinere debent à mulieribus quoniam concipiuntur membris damnati, cæci, claudi, leprosi; ut quia parentes non erubuerunt in conclavi commisceri, eorum peccata pateant cunctis, » et sic idem quòd prius.

Conclusio *Non licet etiam nunc in lege nova mulieri menstrua patienti propter concipiendæ prolis periculum petere debitum conjugale.*

Respondeo dicendum quòd accedere ad menstruatam in lege prohibitum erat duplici ratione, tum propter immunditiam tum propter nocumentum quod in prolem ex hujusmodi commixtione frequenter sequebatur. Et quoad *primum*, erat præceptum ceremoniale. Sed quantum ad *secundum* erat morale. Quia cum matrimonium sit ad bonum prolis principaliter ordinatum, ordinatus est omnis matrimonii usus quo bonum prolis intenditur. Et ideò hoc præceptum obligat etiam in nova lege propter secundam rationem, etsi non propter primam. Fluxus tamen menstruorum potest esse naturalis et innaturalis. Naturalis quidem, quem scilicet mulieres patiuntur temporibus determinatis, quando sunt sanæ. Innaturalis autem, quando inordinatè ex aliqua infirmitate fluxum sanguinis patiuntur. In fluxu ergo menstruorum innaturali non

est prohibitum ad mulierem menstruatam accedere in lege nova; tum propter infirmitatem, quia mulier in tali statu concipere non potest; tum quia talis fluxus est perpetuus et diuturnus; unde oportet quòd vir perpetuò abstineret. Sed quando naturaliter mulier patitur fluxus menstruorum, potest concipere; et iterum talis fluxus non durat nisi ad modicum tempus, unde prohibitum est ad talem accedere. Et similiter prohibitum est mulieri in tali fluxu debitum petere.

Ad *primum* ergo dicendum, quòd fluxus seminis in viro ex infirmitate procedit, nec semen sic fluxum est aptum ad generationem. Et præterea talis passio est diuturna vel perpetua sicut lepra; unde non est similis ratio.

Et per hoc solvitur etiam *secundum*.

Ad *tertium* dicendum, quòd quamdiu mulier menstrua patitur, non potest esse certum eam esse sterilem. Quædam enim in juventute sunt steriles quæ processu temporis sunt fecundæ, et è converso, ut dicit Philosophus (De animalibus, libro XVI.)

ARTÍCULO IV. — Utrum debeat sive licitè possit mulier menstruatæ viro poscenti debitum conjugale reddere.

Ad *quartum* sic proceditur. 1. Videtur quòd mulier menstruatæ non debeat reddere debitum petenti. (Levit. enim XX) dicitur quòd *si aliquis ad menstruatam accesserit, uterque est morte puniendus*. Ergo videtur quòd tam reddens quàm exigens debitum mortaliter peccet.

2. Præterea (Rom. I): *Non solùm qui faciunt, sed qui facientibus consentiunt digni sunt morte*. Sed exigens debitum scienter à menstruatæ mortaliter peccat. Ergo et mulier consentiens ei in redditione debiti.

3. Præterea, furioso non est gladius reddendus ne se vel alium interficiat. Ergo eadem ratione nec uxor tempore menstruorum debet viro corpus suum exponere ne spiritualiter occidat.

Sed *contra* est (I. Cor. VII): *Mulier sui corporis potestatem non habet, sed*

(1) Fornicationem latè sumendo pro quolibet coitu illicito cum aliena.

(2) Sed etsi sequeretur nec avertere virum posset mulier ne

vir. Ergo petenti mulier etiam menstruatæ debet debitum reddere.

Præterea, mulier menstruatæ non debet esse viro peccandi occasio. Sed si viro petenti debitum ipsa non redderet, etiam tempore menstruorum, esset viro peccandi occasio; quia fortè fornicaretur (1). Ergo, etc.

Conclusio. *Mulier menstruatæ vitare debet quantum potest ne viro quantumcumque poscenti conjugale debitum reddat. Si tamen denegare sine periculo non possit propter incontinentiam viri, debet reddere.*

Respondeo dicendum quòd circa hoc dixerunt quidam quòd mulier menstruatæ, sicut non debet petere debitum, ita nec reddere. Sicut enim non teneretur reddere si infirmitatem haberet in propria persona, ex qua periculum ei immineret, ita nec tenetur reddere ad vitandum periculum prolis. Sed ista opinio videtur derogare matrimonio, per quod datur omnimoda potestas viro in corpus mulieris, quantum ad matrimoniale actum. Nec est simile de infirmitate corporis prolis et periculo proprii corporis; quia si mulier infirmatur, certissimum est quòd ex carnali actu periculum ei immineret, non autem ita certum est de prole, quæ fortè nulla (2) sequeretur. Et ideò alii dicunt quòd muliere menstruatæ nunquam licet petere debitum. Si tamen vir ejus petat, aut petit scienter aut ignoranter. Si scienter, tunc debet eum avertere precibus et monitis; tamen non ita efficaciter ut possit ei esse occasio in alias damnabiles corruptelas incidendi, si ad id pronus credatur. Si autem petit ignoranter, tunc mulier potest aliquam occasionem prætere, vel infirmitatem allegare ne debitum reddat, nisi periculum viro timeatur. Tamen finaliter si vir non desistit à petitione, debet debitum reddere poscenti. Passionem verò suam non est tutum judicare, ne fortè vir ex hoc abominationem ad eam concipiat, nisi de viri prudentia præsumatur.

Ad *primum* ergo dicendum, quòd hoc intelligendum est quando uterque voluntariè consentit; non autem si mulier involuntaria et quasi coacta debitum reddat.

coiret, idem dicendum videretur quòd de lepra; nempe quòd sit melius proli sic esse quàm non esse.

Ad *secundum* dicendum, quòd cùm consensus non sit nisi voluntatis, non intelligitur mulier consentire peccato viri, nisi voluntarium debitum reddat. Quando enim est involuntaria, magis patitur quàm consentit.

Ad *tertium* dicendum quòd gladius furioso esset reddendus quando majus periculum timeretur in non reddendo. Et similiter est in proposito.

ARTÍCULO V. — *Utrum vir et mulier sint in actu matrimonii æquales.*

Ad quintum sic proceditur. 1. Videtur quòd vir et mulier non sint in actu matrimonii æquales. Agens enim est nobilius patiente, ut Augustinus dicit (super Genes. ad litt. lib. XII, cap. 16, cir. med.). Sed in actu conjugali vir se habet ut agens, et femina ut patiens. Ergo non sunt in actu illo æquales.

2. Præterea, uxor non tenetur viro debitum reddere, nisi petat, vir autem tenetur, ut dictum est (art. 1 et 2 præc.). Ergo non sunt pares in actu matrimonii.

3. Præterea, in matrimonio mulier propter virum facta est, ut patet (Genes. II, 18): *Faciamus ei adjutorium simile sibi*. Sed illud propter quod est alterum, semper est principale. Ergo, etc.

4. Præterea, matrimonium principaliter ordinatur ad actum conjugalem. Sed in matrimonio vir est caput mulieris, ut patet (Ephes. V). Ergo non sunt æquales in actu prædicto.

Sed *contra* est quod dicitur (I. Cor. VII, 4): *Vir sui corporis potestatem non habet*; et similiter dicitur de uxore (1). Ergo sunt æquales in actu matrimonii.

Præterea, matrimonium est relatio æquiparantiæ, cùm sit conjunctio, ut dictum est (quæst. XLIV, art. 1 et 3). Ergo vir et uxor sunt æquales in actu matrimonii.

Conclusio. *Sunt vir et uxor in actu conjugii æquales, quantum ad æqualitatem proportionis, non autem quantum ad æqualitatem quantitatis.*

Respondeo dicendum quòd duplex est æqualitas, scilicet quantitatis et proportionis. Æqualitas quidem quantitatis est quæ attenditur inter duas quantitates

(1) Scilicet quòd et ipsa sui corporis potestatem non habet, sed vir; imò id primum præmittitur de muliere, ac deinde addi-

ejusdem mensuræ, sicut bicubiti ad bicubitum. Sed æqualitas proportionis est quæ attenditur inter duas proportionem ejusdem speciei, sicut dupli ad duplum. Loquendo ergo de prima æqualitate, vir et uxor non sunt æquales in matrimonio; neque quantum ad actum conjugalem, in quo id quod nobilius est, viro debetur; neque quantum ad dispensationem domus, in qua uxor regitur, et vir regit. Sed quantum ad secundam æqualitatem sunt æquales in utroque; quia sicut tenetur vir uxori in actu conjugali et dispensatione domus, ad id quod viri est; ita uxor viro ad id quod uxoris est. Et secundum hoc dicitur in littera (Sent. IV, dist. 32) quòd sunt æquales in reddendo et petendo debitum.

Ad *primum* ergo dicendum, quòd quamvis agere sit nobilius quàm pati, tamen eadem est proportio patientis ad patiendum, et agentis ad agendum; et secundum hoc est ibi æqualitas proportionis.

Ad *secundum* dicendum, quòd hoc est per accidens. Vir enim, qui nobiliorem partem habet in actu conjugali, naturaliter habet quòd non ita erubescat petere debitum sicut uxor; et inde est quòd uxor non tenetur reddere debitum non petenti viro, sicut vir uxori.

Ad *tertium* dicendum, quòd ex hoc ostenditur quòd non sunt æquales absolute, non autem quòd non sint æquales secundum proportionem.

Ad *quartum* dicendum, quòd quamvis caput sit principaliter membrum, tamen sicut membra tenentur capiti in officio suo, ita et caput membrum in suo; et sic est ibi æqualitas proportionis.

ARTÍCULO VI. — *Utrum vir et uxor possint emittere votum contra debitum matrimonii sine mutuo consensu.*

Ad sextum sic proceditur. 1. Videtur quòd vir et uxor possint votum emittere contra debitum matrimonii sine mutuo consensu. Vir enim et uxor æqualiter obligantur ad debiti solutionem, ut dictum est (art. præc.). Sed licitum est viro, etiam uxore prohibente, accipere crucem in subsidium Terræ sanctæ. Ergo etiam

tur: Similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier.

hoc licitum est uxori. Et ideò cùm per hoc votum redditi debiti impediatur, potest alter conjugum sine consensu alterius votum prædictum emittere.

2. Præterea, non est expectandus in aliquo voto consensus alterius, qui non potest sine peccato dissentire. Sed unus conjugum non potest sine peccato dissentire quin alter conjugum continentiam voveat vel simpliciter vel ad tempus; quia impedire profectum spiritualem est peccatum in Spiritum sanctum. Ergo unus potest votum continentiam simpliciter, vel ad tempus, sine consensu alterius emittere.

3. Præterea, sicut in actu matrimoniali requiritur debiti redditio, ita debiti petitio. Sed unus potest sine consensu alterius vovere quòd debitum non petet, cùm in hoc sit suæ potestatis. Ergo pari ratione quòd debitum non reddet.

4. Præterea, nullus potest ex præcepto superioris cogi ad id quod non liceret sibi simpliciter vovere et facere, quia in illicitis non est obediendum. Sed prælatus superior posset præcipere viro ut uxori ad tempus debitum non redderet, occupando eum in aliquo servitio. Ergo hoc etiam ipse posset per se facere, et vovere, per quod à debiti redditione impeditur.

Sed *contra* est quod dicitur (I. Corint. VII, 5): *Nolite fraudare invicem, nisi ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi.*

Præterea, nullus potest facere votum de alieno. Sed *vir non habet potestatem sui corporis, sed uxor* (I. Corint. VII, 4). Ergo sine ejus consensu non potest vir votum continentiam facere vel simpliciter, vel ad tempus.

Conclusio. *Cùm conjuges sibi invicem teneantur in redditione debiti, non potest vir aut uxor absque mutuo consensu continentiam vovere.*

Respondeo dicendum quòd vovere voluntatis est, ut etiam ipsum nomen ostendit. Unde de illis tantum bonis potest esse votum quæ nostræ subjacent voluntati: qualia non sunt ea in quibus unus alteri tenetur. Et ideò in talibus non potest aliquis votum emittere sine consensu

(1) Cf. quod jam dictum est (quæst. LIII, a. 1 et 4, et quæst. LXI, art. 1).

(2) Votum non petendi debitum est illicitum, ut patet ex

ejus cui tenetur. Unde cùm conjuges sibi invicem teneantur in redditione debiti, per quam continentia impeditur, non potest unus absque consensu alterius continentiam vovere; et si voverit, peccat, et non debet servare votum, sed agere poenitentiam de voto malè facto (1).

Ad *primum* ergo dicendum, quòd satis probabile est quòd uxor debeat velle continere ad tempus, subveniendo necessitati Ecclesiæ generalis. Et ideò in favorem negotiorum pro quibus crux ipsi datur, institutum est quòd vir possit absque consensu uxoris crucem accipere; sicut etiam posset domino suo terreno, à quo feudum tenet, absque ejus consensu militare. Nec tamen omninò subtrahitur uxori jus suum quia uxor potest eum sequi. — Nec est simile de uxore ad virum; quia cùm vir debeat regere uxorem, et non è converso, magis tenetur uxor sequi virum quàm è converso. Et præterea, uxor cum majori periculo castitatis discurreret per terras quàm vir, et cum minori Ecclesiæ utilitate. Et ideò uxor non potest hoc votum facere sine viri consensu.

Ad *secundum* dicendum, quòd alter conjugum dissentiens voto continentiam alterius non peccat, quia non dissentit, ut bonum illius impediatur, sed ne sibi præjudicium generetur.

Ad *tertium* dicendum, quòd circa hoc est duplex opinio; quidam enim dicunt quòd unus absque consensu alterius potest vovere quòd non petet debitum, non autem quòd non reddet; quia in primo uterque est sui juris, sed non in secundo. Sed quia si alter nunquam peteret debitum, ex hoc alteri matrimonium nimis onerosum redderetur, dum oporteret unum semper confusionem debiti petendi subire; ideò alii probabilius dicunt quòd neutrum potest unus sine consensu alterius vovere (2).

Ad *quartum* dicendum, quòd sicut mulier accipit potestatem in corpore viri, salvo hoc in quo vir tenetur corpori suo, ita etiam salvo hoc in quo tenetur domino suo. Et ideò sicut uxor non potest debitum petere à viro contra salutem sui corporis, ita nec ad impediendum hoc in

ratione data in hac responsione, sed tamen est validum, ut ipse docet S. Thomas (quodlib. III, art. 18, et Sent. IV, dist. 38, quæst. 1, art. 3, quæstionc. II ad 4).